

la vida dels amos del mestre, destruint tot ^{quasi} ~~quasi~~
40 que al mestre li era més car. Aquella església
parroquial que ell tan estimava, baltada
de flames en la matinalada tràgica del 20 de juliol.
^{Quan el poble estava de lloc a la vila blanca dormia la pau i la quietud}
Espectacle d'una fecció impressionant, que espe-
rona al mestre a anar a la plaça de l'Església a
dehonorar el malvate, acció de que hom veu el
pot dimidir més que tancant amb clau la porta
de la seva casa. Imperi de l'arbitrarietat i del
Crim en tota l'entorn de la paraula. Com de
devia l'opinió l'ànima profundament religiosa
i catalanista del mestre. I quina
és la causa del mestre seva davant tanta
injustícia? Escrivien una carta datada el 9 d'apr.
i dirigida a un amic molt preat, un dels homes que
sempre li han estat fidels, estan en l'admentat camí
en la flor. En així: "En aquests moments un no
sap pas que exime ni que pensar; a dins un hi
sent una confusió d'idees i sentiments que han
tallat los i ànima. I li estimo molt la seva
carta, els amics i companys d'ideal aquanten
l'home en els forts moments de la vida. L'ho-
me és un ésser ben estrany, difícil de definir.
Un misteri més profund hi ha en nosaltres matei-
xos! És ben veritat que en l'home hi ha tot
el camipler de la Creació de, del demoni fins
a l'àngel. Un fàstic fa de creades, quina ra

-bia i a voltes guina llum, força i plenitud
de banya el sublima.

Aquí al Masnou, per sobre de les coses tristes
que hi han passat, hi ha un cel tan blau, i
per davant un mar tan blau, que fa que
el mal resti esblaimat i que un vegi el som-
ris misericordiós de Déu sobre les nostres
misèries!" (Rebi una abraçada d'aquella
amiga que l'estima Elisabet).

Aquesta lletre no cal comentar-la. ~~Es comenta per~~
~~si sola~~
és previsible ~~que deu x amb no esbravar el seu~~
~~la seva sentença tan viva!~~ continua

Encara, durant el en el transcorrer d'aquest
matern més, el nostre Mestre és destituït de la direcció
de l'"Escola Municipal de Múica" per un Ajuntament
que es deia disposat a de l'esperit de la nostra terra
i no els aturaven pas a examinar a nostres
de guine prestare. ~~Per tota seguretat per aquelles~~
~~felicitats eren compromesos~~, per alguns d'aquells
~~personas~~ que poc mesos abans x li havia
mostrat hipòcritament com amigues

El nostre

A l'estada del nostre home al Masnou d'un
fins a finals d'agost, del mateix any que es d'agost
data en la qual ~~Es retirà a la ciutat~~ Banyoles Canals per
tal de no haver de complir una ordre pecta de
l'Ajuntament ~~del~~ del seu poble.

vola lluir al pens del Creador es aquesta
unificació tan pura i dolça, tota ella consolat
i amor. Quantes vegades aquesta unificació
tan esbucada ha estat per a mi un sedant
en la separació del meu Etern, i quants de
records que en mi arriben aquests cançons!
Tan ells hi llura la llum per el seu alenar
i els seus consells! Així ho deia fa més
de 20 anys i així mateix ho sento i ho re-
pelen avui!

Quin era l'ideal que el nostre ^{meu} mestre s'havia
proposat havia servit al nostre unificació de nos
i seria per a la composició dels seus cançons
esperar la persona seria dels seus cançons spi-
rituals per al poble?

En lletres del 3 d'Octubre del 72 diversos
lletres escrites al P. Garcia en el transcurs de
la composició de les obres que ens ocupen
ell mateix l'especifica amb magnífica clari-
vidència. ^{el 24 d'Octubre del 72} Don ara! Ara cal, ben volgut amic
compondre cançons verament pel poble, pel poble
nostre en els moments actuals. El nostre po-
bre poble tan ben volgut per idees i sentiments
no pas propis per a donar-li la pau, l'alegria
i la gran virtut de la dignitat humana. Els
artistes hem de fer un esforç per a po-
nar-los en el seu lloc i sentir les seves ne-
cessitats espirituals i posar-li en el cor i

al P. Jac; doncs, es degue' que el nostre camp sempre
aforta sèrie de joietes tan precades per en
hombre de ~~l'esperança~~ la nova sèrie de cants
espirituals pel poble. (Vint)

en la forja el cant que li malteini els sen-
timents i li donqui la pau que tant necessita.
Fem ast senzill i fort, valent i humil al
matriu temps, per a cridar de dalt la
gran realitat de la pau i alegria. Al
poeta li toca començar la gran creuació!

Y continuant el mateix tema escriu
al seu amic el 28 d'octubre: "Ja hi penso el
que ha d'ésser la tonada, perquè tingui l'eficàcia
d'encarnar-se en la poesia, per penetrar així
ben endins de l'espànim. Però una cosa és el
pensament i l'altra la gràcia de la melodia
lumínosa i potent, simple i plenejant...
que sembli nova i aneli en l'accent del nos-
tre poble, en les ànsies espirituals de la
nostra raça. Perquè els versos de V. m'hi
forts, tenen temps i semblen petra porta
per aquest moment. Però per ara l'ajuda no
hè dem quedo pel amb la nova unió. És
sinceriv' que els bons amics de l'any m'hi
facin de tot i pidolin una alimona per aquests
pobres!!

Yap ~~seu~~ : V. em demana que concreti el

men pensament en ço que fa referència als
nostres càntics a fer pel nostre poble felicitats
de llum i gràcia, i en demanar l'únic: El
men pensament és el d'aixecar l'esperit
d'aquest moment paorós que passen i que
un cop passat tinguin els fideles un rit-
me melodiós que els torci a la pau divina.
- ra de la fe. Teura? natural: La Mem-
reccio de Jesús, el càntic inesfable de la
glòria eterna, la dolcesa inesfable de
la Verge Maria.... que se' fa: i tot
amb una forma ja musical, popular
per la seva simplicitat, amb versos curts
i cadenciós, més fervorosos que teològics,
frase cantada i tallada, que el vers ja criat i
la mística, com són els versos de Mn. Lluís
Naturalment ens veigues copiar. Lo o
mitar. Lo proclament. Si anéssim a re-
quitar modernament la forma mètrica
des himnes i despiens litúrgiques? En
fi tot el que diu no són res més que supressions
v., el poeta, sabrà millor copiar aquesta sen-
ta talia".

La meua signa és de
com hem estat el nostre març dels anys Espirituals
explorat pel P. Garcia. fa l'obra com li hem
festa el material. "Vem fa favor de les meues treballar

den

seuse la seva empremta jo crepi que ~~la~~ ^(humilitat) aquesta temporada haguera quedat fet un estaquivort'. Y la ~~conversa~~ ^{intercanvi} epistolar entre els dos amics va ferit feix i les cançons van rajant una damunt l'altra.

Hanent manifestat ~~el~~ ^{el} poeta al mite el desig de fer en ells hi haguessin estrofes polifòniques, aquest li contestà: "Pobres si que alguna vegada ho hauríem de fer, però pensem que el nostre poble no m'és Cantar a l'unís, mai fent polifonia. Y per ara gràcies que el nostre art de l'empam'be'i li vetegi l'ànima". Però el mite se pensa de nou en aquesta suggerència i uns dies més tard escriu novament al poeta "Tornem a allò de les estrofes polifòniques. Jo crec que triada i estrofes han d'èsser pel poble. És el gènere que s'ho porta. Gènere purament popular. No valdria res que a vòltes les estrofes siguin cantades per una sola veu o un petit cor, que pot ésser instruït en unitat. L'ideal ^{hi} deu ésser que tot plegat, tornada i còbils, siguin propis als elements més humils. Així el text i la tonada han de servir aquella infemilitat, senzillesa i gràcia de la cançó popular, filla del poble."

timent de raça; així s'ense perdien el fons
verament piados i el pensament teològic
de fons. Cosa difícil. Però, no hi ha dubte que
ha d'ésser el nostre social l'acostar-los-hi?
Els cànecs de M. Cinto Verdaguer, el nostre
gran poeta, donen la seva juícia especial
al moll de la cançó del poble, que ell
tenia des de sempre al mig del cor".

I afegeix més avall: "hequi que és con-
venient no apartar-los dels humils
tot fent l'art més pur i seriós que possible".
I afegeix: "Dispenso si he parlat una mica
del pensament de V. Però quin goig conversar
amb amics amb tota sinceritat!"

Els cànecs avancen i els més bons després esplen
el mestre: "També voldria com V. - don el ^{amig} -
a una bona línia de cànecs que forin com una
segona part dels que feren amb el Baró de
V. Valls (es referen a la primera línia de cànecs
espirituals). Deu dirà: V. faci i jo provaré
imitar-lo". Tot el que jo he fet de i després ha après
afirmar-se cristianisme, que és en el can-
tisme un le-motiu constant en les cançons del
mestre: "Tot el que jo he fet de ho ha estat gra-
cia de Déu, que jo he ten poca cosa. Amb això
dirà. Els versos de V. cada dia els trobo més
ben sentits i notables. V. vici! Però la meua meua

és molt pobre!"

dotze

Y ben aconpleix el desitj dels dos bons
amics, i així avui podem aferrir per pri-
mera vegada ~~integrament~~ la ja en legitat
afegida sefona Kire di Cantos Espirituals
per a les unións amb acompanyament
d'orgues amosmin, encara que a
manca d'aquests instruments avui ho
ferem amb piano. Alguns mes en l'any en
projecte el mestre, per la ~~seu~~ mort lipsova
de realitzar-los.

Ara, humbla que quasi produïren l'utera
en l'audició d'aquesta unió ~~integrament~~
~~i fúscera~~ de bandat, humil i miara, però
la semblança que la cosa restava ^{incompleta}
si ho ens enduïssim un xic més pels ~~l'audició~~
resondits de l'esperit del mestre en l'època
de la composició d'aquests cants, per tal de ^{completa}
dr'eu millor l'essència. Ya aquest objecte
~~després~~ m'ha humblat millor que llegir algun
~~fragments~~ epistolars, els ~~que~~ millor ~~en~~ ~~purific~~
~~de~~ la referida època per tal de ~~plenejar~~ més
la encara que directament ~~no~~ ~~tinguim~~ relació amb
els referides cants. Esculliré a aquest fi
unes lletres dirigides a l'Emperatz, mestre Joan
Luhut i V. de la libert, amics eptiampables del nostre

~~gran home~~ gran home. des d'infantes al primer
~~fora~~, es pot dir junt amb les respectes res-
pectives, foren, es pot dir el dolç començament
del dos anys en aquesta vida terrenal.

Estant ja el nostre salvat ben dir delirant
de salut, i en comunicar-hi al meu amic, ^{9 de setembre} a
l'acossala amb aquests paraules plenes de feua
apostòlica "Verament vau en un temps que
Nostre Senyor ens posa a prova. anant de la pa-
rteyal que ens deu canviar. En aquest man-
n'estem una mica bé' fairs temps afuit, l'ei-
perit s'ens aterra i ens oblidem de la pr-
jaeta envers el nostre fi suprem. Ara deien
apreta per tots costats. i es ja verament estaven
radicalment ensopats i ens soma de l'esper-
i ara ens aplevem que no hem el hi podem el ten-
re l'ajuda i la gràcia de Déu. Tot el nostre amor
una bufada i'en va. Els nostres amors, les
amistats més cares tot se marceix, o fuig, o
s'afebleix. d'orgull en l'home es la cosa més
ridícula. No hi ha tan pels per això, ja parlem
d'apagar al bon de la lliçó que ens envia
en aquest temps que sufrim. Solament
per aquest reconeixement de la nostra per-
guina parlem d'apagar la penitència d'a-
questa llarga passada. Be, vaja; però

(Continge)

d'aquesta llarga camí! Siguem sempre cam-
fiats en la gran Misericòrdia, i que la bona i ta-
na alegria no ens deixi mai, malgrat to-
tes les penes. I el vostre al éstan llan! i el vostre
mar? Qu'ist desconfian de la gran Bondat, en
unif de la vostra natura lluminosa i pluri-
trant! "

I contstant al record que el nostre salvat
dedicava a la seva campanya a l'Emmerson
Wehrle! ~~profund~~ de la seu de una de l'Es-
que en aquella i poc fem poc pavia enhepar
l'ànim al Creador, deia " Poble Wehrle! anen
a morir lluny de l'Orfeo! El vostre Orfeo a l'un
hugut maltes d'ànimes sones que s'han estimat
i ajudat a créixer, però han donat l'essència i
abnegades com la fundadora de la llar d'el
nores, poples hi ha tingut! Jo penso, amic
salvat com v: per la vostra obra afeti el
que s'hanem creat, ens valdria un poc de
munt davant d'el gran i suprem jutge!"

I el benísim i humil Mte salvat contstantava
al seu amic Millet amb paraules plenes d'afecte ^{involuntari}
i flamat en epístola ^{les seves paraules} moltidable. No puc ^{en} ^{en}
transcure en aquest moment cap ^{en}
paragraf de la ^{literatura} ^{per} ^{no} ^{tenir} ^{la}
aperts des en meu poder, però recordo com

Juny 20

com si fos ara aquell ^{pena}paragraf ^{de}conyud'afecte
per l'ànima en el qual ^{se}les encunra ^{ben de}la ^{pena}interior! "Moltes
vegades la meua germana en veure la
cordialitat tan íntima que existia entre les
^{persones}gent de l'Orfeu em deia: "Quan vegis
a tots tan afirmats en fa l'efecte que van
membres d'una mateixa família i que el
nostre Millet és el Pare de tots." "I el
nostre salvador ^{per una malaltia de la gent} és el seu amic! ^{tant} "Moltes
di'burg de creure que moltes vegades
en els seus ~~parlars~~ ^{parlars} les seues paraules a un ^{cor}chupit
~~afectat~~ ^{en la dubtosa} la voluntat de Déu ^{manifestant}
Tanta és la força d'atracció que V. irradià."
Y afegia: "Em sabreu ben morir-se sense
haver-li manifestat ^{res} la feia com qui
es ^{reconec}confessa amb el seu gran de tot."
Y no tardà ^{en} a morir-se.

Com no havia el nostre Millet d'aparir i estimar
tantes mostres d'amor veritable? Així li correspon
ia amb aquesta lletra admiirable que no puc

(1) ja malalt de la malaltia que l'havien
de portar a la mort

estar me de lo que me interese de la vida del ^{wh} y de la vida
de un amor

El Col. Laqui dels dos amics f va elevar-se cada vegada més fins a culminar en la ~~elecció del~~ ~~Jaume Millet a~~ de part del mestre Millet en les eleccions del 8 de març i 8 de juny de 1938, que ~~constituïen~~ ~~un~~ ~~dubte~~ ~~unes~~ de les monjaig més elevades de tot el sen epistolar. Segun la primera en la integritat i la major ^{gran} de la reforma. Plens els dos amics

de la república que he esmentat les
comunicacions per l'electricitat
i els ^{elefants} paràgrafs que ens donen que
podem dir construïm la part principal
del nostre en aquells temps dolents: un
any!

[illegible]

Arăa adevărului a început să se manifeste. dumne

Lettera, com benen, d'una tal elevaci^o i purga
de sentiments que els servira com a
portia al ^{plancher} ~~camp~~ ^{espiritual} del sena
Orlen.

S'ajunta l'uniformitat típica nasqueren
els cants que donen bons moments a l'edu-
cació amant de l'esperit del seu art,
també dels seus materials instruments i
afectes oïr-los amb la devoció que un dia
li profressarem. Y que així serveixi d'excusa
per a estimar-nos més el seu art.